

ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุของ สมุทระกอบการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระหว่างปีการศึกษา 2507-2516

นางสาวจิตรา ทับแสง

003345

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

PROBLEMS CONCERNING THE USE OF BOOKS AND LIBRARY MATERIALS FOR RESEARCH
IN LIBRARY SCIENCE, GRADUATE SCHOOL, CHULALONGKORN UNIVERSITY
DURING THE ACADEMIC YEAR, 1964-1973

Miss Chitra Tahsang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science

Graduate School
Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นตัวแทน
ของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ศ.ดร. อ้วนพงษ์ ..... ประธานกรรมการ

..... ผ.ร.ดร. อ.พร.สุต ..... กรรมการ

..... อ.ดร. ช่าง ..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ศาสตราจารย์ สุทธิลักษณ์ อ้วนวงศ์

รองศาสตราจารย์ ประคอง วรรณสุต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยวิทยุบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2507-2516

ชื่อ

นางสาวจิตรา ทับแสง แผนกวิชา บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา

2518

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาประเภทหนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ใช้ประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์วิชาบรรณารักษศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนศึกษาปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุด เหล่านี้ที่นักวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ เคยประสบมาขณะเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ และเสนอแนะแนวทางสำหรับผู้บริหารห้องสมุด บรรณารักษ์ และแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ พิจารณาปรับปรุงบริการของห้องสมุดให้สมบูรณ์และเพียงพอต่อความต้องการของนักวิจัยรุ่นต่อไป ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้สำเร็จปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2507-2516 จำนวน 31 คน และผู้ที่กำลังเรียบเรียงวิทยานิพนธ์สาขาและสถาบันเดียวกันนี้ ในปีการศึกษา 2517 ทั้งหมด 31 คน รวมทั้งวิทยานิพนธ์ที่ผู้จบปริญญามหาบัณฑิตดังกล่าวแล้วเป็นผู้เขียน ทั้งหมด 31 เล่ม เช่นเดียวกัน

วิธีการวิจัย ใช้การค้นคว้าจากหนังสือ บทความวารสาร และสิ่งพิมพ์ทุกประเภทที่กล่าวถึง เรื่องหนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ใช้ประกอบการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ การสำรวจประเภทของหนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์และสำรวจปัญหาการใช้สิ่งเหล่านี้โดยวิเคราะห์ข้อมูล โดยคิดคำตอบเป็นร้อยละ และประเมินน้ำหนักคำตอบของประเภทหนังสือและวัสดุห้องสมุดจากแบบสอบถามโดยใช้มัลติเมเลซคิดและสวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้วิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุด 7 ประเภท คือ หนังสือทั่วไป หนังสือเฉพาะวิชาบรรณารักษศาสตร์ วารสารและหนังสือพิมพ์

ทั่วไป วารสารเฉพาะวิชาบรรณารักษศาสตร์ หนังสืออ้างอิง สิ่งพิมพ์รัฐบาล และวิทยานิพนธ์
 วิทยานิพนธ์ที่อ้างถึงหนังสือเฉพาะวิชาบรรณารักษศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาอ้างถึง
 สิ่งพิมพ์รัฐบาลและหนังสือทั่วไป ส่วนจำนวนชื่อเรื่องของหนังสือทั่วไปได้รับการอ้างอิงมาก
 ที่สุด รองลงมาได้แก่สิ่งพิมพ์รัฐบาล และหนังสือเฉพาะวิชาบรรณารักษศาสตร์ ผู้วิจัยวิชา
 บรรณารักษศาสตร์ทุกคนในทั้งสองกลุ่มใช้หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อค้นหา
 หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัย และโดยเฉลี่ยแล้ว ผู้วิจัยทั้งสองกลุ่มประสบปัญหา
 ในการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยในระดับปานกลาง ปัญหาที่ผู้วิจัยทั้งสอง
 กลุ่มเห็นว่ามีปัญหามากได้แก่ ปัญหาหนังสือและวารสารภาษาไทยมีน้อย การขาดแคลน
 หนังสือแปลในสาขาที่วิจัย ไม่มีรายชื่อสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่สมบูรณ์ ไม่มีรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่ทำ
 ในประเทศไทยรวมทั้งบทคัดย่อที่สมบูรณ์ รวมทั้งไม่มีเครื่องมือช่วยค้นไล่ที่ค้นวัสดุ
 วารสารย้อนหลังไม่ครบฉบับ สิ่งพิมพ์รัฐบาลเก่าและล้าสมัย การไม่ให้อินวิทยานิพนธ์ออก
 จากห้องสมุด ความไม่สะดวกในการค้นวิทยานิพนธ์เนื่องจากต้องให้เจ้าหน้าที่หยิบให้ ไม่มี
 ที่เฉพาะสำหรับนิสิตปริญญาโททำงานค้นคว้าในห้องสมุด ระยะเวลาในการเดินทางเข้า
 ค้นคว้าในห้องสมุดอื่น และความยุ่งยากในการเรียบเรียงเนื้อหาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยทั้งสอง
 กลุ่มส่วนมากเข้าใจและทราบประโยชน์ของวิธีค้นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องจากหนังสือและบท
 ความวารสารวิธีต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวง การห้องสมุดทั้งในสถาบันการศึกษา สมาคม และ
 หน่วยงานราชการต่าง ๆ ควรร่วมมือกันวางนโยบายในการผลิตหนังสือและวารสารภาษาไทย
 ให้มีจำนวนมากและกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยแบ่งงานกันทำ
2. หอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ควรร่วมมือกันจัดทำสหบัตร
 ที่สมบูรณ์ โดยให้หอสมุดแห่งชาติเป็นศูนย์กลางเก็บบัตรรายการรวมทั้งรายชื่อสิ่งพิมพ์และวัสดุ
 ห้องสมุดอื่น ๆ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดที่สำคัญอื่น ๆ ทุกแห่ง และห้องสมุด
 ต่าง ๆ เหล่านี้ควรมีการร่วมมือดำเนินการยืมระหว่างห้องสมุดที่ให้บริการอย่างสมบูรณ์

3. ห้องสมุดที่ผู้วิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์จำนวนมากเข้าใช้ควรจัดบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะห้องสมุดที่สังกัดสถาบันการศึกษาที่มีการวิจัยในระดับปริญญาโทขึ้นไป เช่น การจัดหาหนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ผู้วิจัยแนะนำและการจัดหนังสือและวารสารใหม่ขึ้นชั้นให้รวดเร็วขึ้น รวมทั้งแก้ไขระเบียบการใช้และการให้ยืมหนังสือและวัสดุห้องสมุดสำหรับนิสิตปริญญาโทให้ได้ใช้จำนวนมากและเวลาดานานกว่าเดิม

4. ห้องสมุดควรเปิดบริการถ่ายเอกสารตลอดเวลาและทุกวันที่ห้องสมุดเปิดบริการ

5. ห้องสมุดควรขยายสถานที่ให้กว้างขวางขึ้น และมีแผนผังการจัดสิ่งพิมพ์และวัสดุห้องสมุด และสำหรับห้องสมุดที่สังกัดสถาบันการศึกษาที่มีการสอนระดับปริญญาโทขึ้นไป ควรจัดที่เฉพาะสำหรับผู้วิจัยในระดับนั้นด้วย เช่น ห้องอภิปราย สัมมนา โต๊ะทำงานเฉพาะบุคคล หรือมุมเฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่งสำหรับผู้วิจัยดังกล่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Problems Concerning the Use of Books and Library
   Materials for Research in Library Science,
   Graduate School, Chulalongkorn University During
   the Academic Year, 1964-1973

Name   Miss Chitra Tabsang
   Department of Library Science

Academic Year   1975

ABSTRACT

The objectives of this thesis were: to study types of books and library materials for writing library science theses of the Graduate School, Chulalongkorn University; to study problems of using such materials for writing those theses; and to make recommendations to library administrators, librarians and the Department of Library Science so as to improve library services for library science researchers.

The samples include 31 holders of Master Degree in Library Science from Chulalongkorn University during the academic year 1964-1973, 31 graduate students who were conducting their research in 1973 and 31 Master's theses.

The research methods used in this thesis were documentary research through books, periodicals and other printed materials concerning problems of using books and library materials for library science research, search through bibliographies cited in library

science theses. The data in the returned questionnaires were analyzed and presented in percentage, arithmetic mean and standard deviation.

Research results were as follows:

The library science researchers used seven types of books and library materials including general textbooks, library science textbooks, general periodicals and newspapers, library science periodicals, reference books, government publications and theses. Most of library science researchers used library science textbooks. Less of them used government publications and general textbooks. General textbooks were mostly cited. Government publications and library science textbooks were less cited. All library science researchers used the central library of Chulalongkorn University for research in library science.

On the average, the library science researchers both graduates and ^{was} graduate students had no problems of using books and library materials. However they had some problems as follows: textbooks and periodicals in Thai and translated books are of small numbers; complete lists of Thai government publications and lists of theses with abstracts which submitted in Thailand are not available; there are no tools for searching audiovisual materials; the retrospective periodicals are not complete; government publications are rather old and out-of-date; theses are not allowed to borrow from the library; it is not convenient to use theses because they have to be made accessible by the clerk of the library; there are no study carrels for graduate students; traveling to other

libraries takes too much time and the difficulties in writing theses. Most of the researchers in both groups understood and utilized methods of searching for information from books and articles from periodicals relevant to their research.

The recommendations are:

1. All who work relevantly to libraries in educational institutions, associations and government offices should cooperate in the production of books and periodicals concerning library science in the Thai language.

2. The National Library and all university libraries should cooperate to make available complete union catalogs by storing all catalogs and lists of printed and other library materials of all university libraries and other outstanding libraries at the National Library. And all these libraries should render perfect inter-library-loan service.

3. The libraries which most library science researchers use, especially libraries of the educational institutions offering a master's program should render services more effectively for example; to acquire books and library materials suggested by the researchers and to shelve new books and periodicals more rapidly and to revise the library regulations so as to allow graduate students to borrow more books and keep them in longer periods.

4. The photoduplication service of the libraries should be given all the time of the libraries' working hours.

5. The library space should be expanded. A chart of all types of library materials should be provided. The libraries of

the educational institutions offering a master's program should provide areas for researchers for example seminar and conference rooms, carrels or special corners for graduate students.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติกกรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงด้วยดีเพราะความกรุณาของศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์
อำพันวงศ์ และ รองศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำที่เป็น
ประโยชน์และตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร ทีชะระ เป็น
อาจารย์อีกท่านหนึ่งที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน เช่นเดียวกัน และวิทยานิพนธ์เล่ม
นี้คงจะยังไม่สำเร็จโดยง่าย ถ้าที่ ร้อยตรีหญิง นลินี แจ่มพจน์ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของ
ผู้เขียนไม่สนับสนุนให้กำลังใจ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนั้น นายแพทย์ ทับแสง นางไพลิน ศรีสอาด นางดวงพรรณ ลวนานนท์
นางสาวบุษมา เอี่ยมพิศ นายสาวชุกติมา สัจจันนท์ นางสาวพัชรินทร์ ชื่นทอง นางสาว
จันทิภา พุ่มจันทร์ นางสาวพจนา สร้อยสนธิ์ นางสาวเสรี ทองพันธ์ นางสาวเกื้อกุล
วิษขุฑากุล นางสาวสุภาพร นาทีกาญจนกุล และผู้วิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ของจุฬาลง-
กรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทุกท่าน ได้มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์
เล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

จิตรา ทับแสง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ท
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเรื่องนี้	6
วิธีดำเนินงานวิจัย	7
ข้อจำกัดในการวิจัย	8
2. การใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์.	9
ความหมายและขอบเขตของการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์	9
วิธีการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์	18
บทบาทของห้องสมุดกับการวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์	37
3. ผลการสำรวจประเภทการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ใช้ในการ -	
เรียนเรียนวิทยานิพนธ์วิชาบรรณารักษศาสตร์	49
จำนวนวิทยานิพนธ์อ้างอิงหนังสือและวัสดุห้องสมุดประเภทต่าง ๆ	50
จำนวนชื่อเรื่องหนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง	52

บทที่

หน้า

4. ผลการสำรวจปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัย วิชาบรรณารักษศาสตร์	106
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	143
บรรณานุกรม	161
ภาคผนวก	169
ประวัติการศึกษา	190

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1. แสดงหนังสือและวัสดุของห้องสมุดต่าง ๆ ที่นักวิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ ใช้อาศัย	45
2. แสดงระเบียบการใช้และบริการของห้องสมุดที่นักวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ ใช้อาศัย	46
3. จำนวนวิทยานิพนธ์ที่อ้างถึงสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ	50
4. จำนวนชื่อเรื่องสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับการอ้างอิง	52
5. จำนวนชื่อเรื่องหนังสือเฉพาะวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ได้รับการอ้างอิง	55
6. จำนวนชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการอ้างอิงตามระดับปริญญา ...	56
7. รายชื่อวารสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ได้รับการอ้างอิง... .. .	57
8. รายชื่อหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ได้รับการอ้างอิงตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป	68
9. จำแนกรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	109
10. ร้อยละของผู้วิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ ใช้อาศัยห้องสมุดต่าง ๆ ...	113
11. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้หนังสือทั่วไป	115
12. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้หนังสืออ้างอิง	120
13. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้วารสาร	123
14. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล	126
15. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์	128
16. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้สัปดาห์ชนวัสดุ	130
17. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของปัญหาในด้านการเตรียมหนังสือออกให้ใช้ และบริการของห้องสมุด	132
18. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ของห้องสมุด	136

ตารางที่

๗
หน้า

19.	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของปัญหาการเรียงเรียงข้อมูล... ..	138
20.	รอยละของผู้วิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ใช้วิธีการทาง ๆ ค้นหาหนังสือ	139
21.	รอยละของผู้วิจัยวิชาบรรณารักษศาสตร์ในการใช้วิธีค้นบทความวารสาร... ..	140

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย